

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

Vt corrigi oporteat eos, qui inter religiosos non religiosè viuunt. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

oscula, inhonestos actus & verba, pluraque alia vitia à luxuria peccato nihil defuncta, sed eã aut præcedentia, aut subsequentia: quæ tamen omnia vitare necesse est eum, qui luxuriam vitare velit. Sicut autem castitatis gratia multa alia propudiantur vitia, ita & per plures sanctæ assumuntur exercitia, ut est castigatio corporis per vigilias, labores, ieiunia, disciplinas &c. cibi ac potus parsimonia, morum integritas, verborum honestas, praua societatis euitatio &c. Cernis iam ut vna virtus tot ex homine mala profliget, utq; vnius virtutis obtinendæ causa sint multa mala vitanda & pia exercitia assumenda? Quæ causa est, cur in monasticis canonibus multa sint præscripta, quæ ad castitatem, vel aliam virtutem adipiscendam atq; seruandam potissimum pertineant, quæ tamen prima fronte extranea, absurda & superuacanea videantur. Quæ autem de castimonia iam dicta sunt, eadem possint & de paupertate dici, quæ nihil proprium possidet. Quot peccata puritas ex avaritia admittuntur, quam Apostolus tum malorum omnium radicem, tum idolorum seruientem nominat? Itaque quod peccata vel perperantur, vel ea admittendi occasiones præbentur, dum rebus accumulandis nauatur opera, tot siue peccata, siue peccandi occasiones per voluntariam paupertatem præsciinduntur. cuiusmodi sunt, verbi causa, mentiri, iurare, fallere, odium inuidentia, furtum, prædatio, proditio, homicidium, quæ cuncta ex avaritia proficiuntur, sicut & plura alia vitia, quæ tamen locum nullum habent, vbi paupertas voluntaria assumitur. Vnde & Christus ait: *Facilius est camelum intrare per foramen acus, quam dulum intrare in regnum Dei*, Denique ut & de obedientia quippiam dicamus, quot ea peccata refectet, vel inde constare potest, dum animaduertitur, quod ex superba, propria ac sibi ipsi obsequente voluntate vitia nascantur: quot item errore, ignorantia, imbecillitate infirmo ac debili voluntatis peccata perpetrentur, ut sunt temeritas, arrogancia audacia & id genus alia: quæ omnia in humili & abnegata voluntate quæ se propter Deum alteri ut superiori submisit ac permiserit, atq; ex obedientia sibi ipsi renunciauerit iuxta Dei placitum, locum nullum obtinent. Nostra namque voluntas prohdolor semper in malum, quam bonum, procliuor est. & homines vitiosa propensione, quam rectæ rationi, facilius obsequi conueuerunt, nisi vel præcepto vel humanis adhortationibus ad bonum dirigantur ac incitentur: atque eam ob rem necessesse est, ut ex hac mala extrahantur libertate, quæ lata graditur via, atque in sui subter superiores abnegationem perducantur, qua continenter in recta ad beatitudinem conferuentur via, quam Christus angustam vocat.

Vt corrigi oporteat eos, qui inter religiosos non religiose viuerent.

Capitulum V.

Milos.

Satis mihi placerent, quæ iam dixisti, modo ita seruari. Atqui plurimum mihi hac in parte monachi culpabiles videntur. Ais namque castos eos esse. Sed reuera hac in parte non admodum commendabiles sese præbent. Libentius namque viris cæteris, apud fœminas demorantur, & iam vulgo fertur, com plures inueniri fœminas, quas plus delectet vitidis

F 2

dis

dis adesse monachis, quam alijs viris. Iam quod ad paupertatem voluntariam attinet, quam eos colere oporteret, vndiquaque corradunt atque coaceruant sibi bona temporaria, vt nedum nullam patiantur inopiam, vel defectum, sed interim etiam multa habeant superflua. Et quamuis fortasse dicitur es communibus eos viuere & sustentari bonis, neminem priuati quicquam habere proprii, mihi tamen id neutiquam sit verisimile. Facile crediderim si toties in cœnobijs inter monachos versarer, quoties alioqui apud eos hospitium deligo, aut forte non vocatus vltro apud Abbatem conuiuor, satis superque me percepturum, vt ipsi etiam monachi inter sese de rebus concertent, dicantque verbi gratia. Hoc est meum: hæc ipse huc adduxi, hæc tibi data non sunt: hæc ad te non pertinent &c. Interim hoc affirmare possum, alijs hominibus eos esse tenaciores licet hæc se ratione tueri velint, quod ab Abbate sibi negent dandi copiam esse factam. *MONACHVS.* Siquidem de bonis loqui velimus monasterijs, vitam suam ad præscriptum canonum instituentibus. *MILES.* Viuere etiam iuxta Euangelium debent. Alioquin regulas ipsorum prorsus nihili pendo. *MO.* Quo pacto secundum regulam viuere, nisi iuxta Euangelium quoque viuerent, possent? Quamobrem quæso, ne mihi facias in verbis inuolucrum. Cum regulam dico, & Euangelium nomino, & aliquid amplius quam Euangelium: quæ tamen regula propter Euangelij obseruationem promulgata est. Vbi igitur huiusmodi cœnobija sunt bene ac ordine constituta, quid mirum est, si in ijs interdum aliquis reperiat qui peccandi oblata occasione labatur. De quo sit ingens mox populi rumor. Cui non admiratione dignum videatur quod multi è contrario existant, qui honestè, religiosè, castè & piè viuunt? Quorum vitæ decimæ partis vel decimam partem neque tu neque alij imitari vultis, etiam propter pecuniam & opes licet libenter nummos accipiat. Et quamuis in aliquo bono monasterio nonnunquam quispiam ex monachis labascat, quam crebro interea Georgius noster (licet prima mihi frui licentia) lapsus est, cum legitimam tamen vxorem habeat, qua contentus vixisse potuisset? Quo ruunt alij adhuc liberi, de quibus silere volo? Neque hoc tamen dixerim, quod improborum monachorum peccatis velim præstare patrocinium. Quin initio dicere cœperam de religioso instituto quod quidam amplectuntur me verba facturum, in quo multi etiam sunt, qui iuxta suum propositum bene viuunt, si autem in tam salubri proposito plerique in salubriter viuunt non mihi placent, non placent etiam Ordini, qui talem præuaricationem vetat, acriterque punit. Non etiam de patentibus quibusdam loquor cœnobijs volo (si cœnobiorum Porro sunt digna vocabulo) in quibus norma & obseruantia religionis penitus periit: neque eiusmodi excuso, quando inibi propositum non est monasticum, tametsi cucullum induantur. Nunc verò cum de bonis cœnobijs loquimur, in quibus interim deformes quidam, sicut Iudas inter Apostolos, reperiuntur, æquid imputari alijs, qui probi sunt, debet, aut ipsius propositi accidere vitio putandum est? Quandoquidem quod tam est sacrum, vt in eo nulli contingant abusus? Sunt ergo conuellenda omnia? Nunquid in matrimonio non fiunt abusus? propterea forte non est bonum matrimonium, aut ideo ipsum prohibendum erit? Anne in edendo & bibendo contingit abusus? Non igitur comedendum bibendum ve erit amplius?

Monasterij
nomine
quinam mi-
nus digni
sint.

Lapsus
quorundam
non impu-
tandum ca-
teris.

plius? Vbi tam secunda, quam in paradiso vitæ est ratio, & in eo Adam in peccatū cecidit. Num hoc ergo paradisi culpa euenit? Vbi lapsus est Lucifer? in caelo. Idcirco caelum forsitan nemo optabit, cum scelus illud in caelo sit patratum? Cuius ordinis locique fuit, qui Dominum nostrum prodidit, & in mortem vendidit? nonne fuit Apostolus? Fuit nimirum, fuerunt ergo ceteri Apostoli improbi? Cernis igitur quibuslibet in Ordinibus, locisque vitia abusionesque inueniri? Cernis haud dubio. Sed in nullos magis, quam in religiosos respicitur, quamuis inter nobiles & opulentos multo maior transgressio committatur: quæ tamen ita est peruulgata & communis, ut ferè de ea nullus loquatur. Et adeo quoque de ijs nemo dicere audeat, nisi in carcerem conijci, aut in exilium relegari velit. Quotusquisque est obsecro, qui dicere audeat de exactionibus, de expilatione & dilaniatione, de depredatione, de oppressione pauperum? Item, de fornicatione, de adulterio, de iniquo iudicio, de ebrietate, de crapula, de superbia, de illicito lucro, de vfura, de turpi vita, de inutili superflua, & quæ Christianos minimè deceat bonorum dilapidatione (videlicet dum in vno conuiuio propter aucupandam vanam gloriam ducti vel trecenti in bellarijs centum aurei consumuntur: quando se quisque ingurgitat & vigilat, ducit choreas salique tota nocte velut rationis expertes beluæ aut sicut Saraceni dum festum diem suum more agunt ad mane vsque de præstantia item curiositateque vestium alique superfluo fastu? Quibus rebus se mundus diuitijs emungit, & pauperes, quibus per huiusmodi inutilem turpem Deoque iniuriam prodigaliter succurri poterat, deseruntur. De huiusmodi alijsque immanioribus quam dici poterit, flagitijs, quis est qui verbum loquatur, aut scribere non pertimescat? Tantum de pauperibus & religiosis se non audent neque volunt vlcisci multum clamatur & scribitur. Hi namque in ore sunt omnium. Cæterum si contra reprehensibiles solum homines diceretur, esset id tolerabile, dandaque foret opera, ut possent corrigi ac emendari. Sed iam bonos cum malis pariter in noxa esse oportet, & vtrique iuxta odio habentur: imò etiam propositum bonum (quod improbitatem vetat puniri) præcipit, eo nomine respuitur & quod amplius est, Ecclesiæ S. Sacramenta, bona opera, laudabiles ceremoniæ, cultus & latria Dei, & omnes sacræ consuetudines hinc spernuntur, rejiciuntur & interduntur in communem animarum perniciem, quod est sane dolendum & visu miserabile. *M. I.* Propterea sic à rusticis monasteria dirui cœpta erant. Vtinam Franciscus Sickingum, & Huttenus noster superstites remansissent mirabilem profectò tragediam aspexissent. *M. O.* Nouerant principes consilium illorum non esse æquum & bonum, & Deus mentem ac sententiam eorum probè perspectam habens, principes contra illos excitauit. Iam à Deo suum tulere præmium & consilium ipsorum (quod contra Deum erat) factum est irritum. Exitus probant, an eorum principium bonum fuerit. Ita succedet etiam alijs, qui similia machinantur. Verum ut nostrum persequare institutum, aio sane destrui non debere etiam illa cœnobia, quæ sunt infamia, sed eorum habitatores reformari, concludi & ad hoc cogi deberent, ut suum Ordinem, vota, fidem Deo promissam rectè seruari, suamque animæ saluti inuigilarent (propter quæ in monasterium ingressi sunt) in vera charitatis diuinæ (quæ in verbi dei obseruatione consistit) exercitatione, darentque operam virtutū

Gen. 3.
Esa. 14.
Matt. 26.
Matt. 14.
Errata possent euenire in omni statu.

Vitia quorundam hominum quæ sint communia & execranda.

Quenam hodie a malis contemptui habeantur.

Monasteria deformata ut sint reformanda non destrucenda.

Phil. 2.

Matt 3.19.
Iacob 5.
Marc 5.
Hebr. 10.

Reformatio
monaste-
riorum ad
quos perti-
neat.

Monasterijs
vbi probe
viuitur non
deesse per-
sonas pro-
bas

Mat. 20.12

præceptorumque diuinorum perfectioni consequenda, simul etiam apud Deum suis precibus pro proximis instarent, atque ita (velut Christus docet) coram hominibus bonis suis operibus & exemplis, bonæ vitæ lucem præferrent. Hæc fuit eorum, qui monasteria fundarunt voluptas: Non illa demoliri, & perdere sed tueri, vt ibi laus Dei & vita bona beatæ peragatur conferueturque. *MIL.* Cuius hoc interest facere? *MO.* O si magistratus & nobiles tantum cuperent, vt in monasterijs vera religio seruetur, quantum nonnulli inhiant anasque captant religiosorum sibi vendicare bona huic facile malo mederetur, adeo vt mali dissoluti ac importuni monachi qui religio-fo non sunt digni nomine) cogerentur, aut (si non consilium aliud suppetere) fugarentur & in eorum locum alij probi, & honeste pietate viuentes monachi subrogarentur. *MILES.* Vbi est inuenire huiusmodi alios bonos in horum substituendos locum? *MONAC.* Cito reperirentur, si ipsis suppetere ferrentur. *MILES.* Etsi tales adhuc inueniri possent, sed in horum demortuorum locum alij successuri quo pacto haberi possint? *MONACHVS.* Si in sua bona monachi pace relinquerentur, & ad hoc contumacia compellerentur vt bona in eis consuetudo reformatioque in verè Christiana vita retineretur, facile pij homines, qui se eo reciperent & honorum se adiungere consortio velent, inuenirentur. Luce clarè est diurna, semper monasteria, in quibus religiosè viuitur, quæ à secularibus pacatè Deo seruire permittuntur, personas habere. Eo nunquam non sat hominum sese conferunt qui in eiusmodi contubernio Deo seruire velint, Vbi autem comestationes, luxus aut alia his turpiora, quæ nec dicere fas sit, dominium obtinent, funditus ea monasteria pereunt, eoque omnis generis homines in vitia procliuè aduolant, & cum huiusmodi monachis genio indulgent. *MIL.* Rectè quidem digni enim sunt eiusmodi monachi, vt eorum quamdiu teruntium vnum reliquum habent, consuetudine fruamur. *MON.* Dum igitur religiosum laudo propositum, non me putes inter religiosos huiusmodi enormes monachos connumerare? *MIL.* Tua me oratione anteuertis, namque dicere volebam, quid ipse status monasticus conferat, quando in ipso non boni existunt. *MONACHVS.* Equidem nihil prædest quod in bono sunt Ordine, qui malè viuunt, & respicere nolunt, atque suo proposito se conformare. Verum nocet illis magis, quod in bono malè viuunt Ordine. Sed qui boni sunt aut boni fieri volunt, magno commodo bono proposito feliciter vti possunt. Exempli gratia: Dic mihi quid probe viro damno est, esse Christianum? *MILES.* Non est illi damno, sed bono. *MONAC.* Qui potest ipsi bono esse, Christianum tenere institutum, in quo tam multi improbi sunt? Si enim rem ad calculum reuoces plures prauæ, quam bonæ vitæ comperies Christianos, imò pauci sunt, qui reuera boni Christiani sint, & Aethnici quandoque probioris honestiorisque vitæ quàm multi sunt Christiani inueniuntur. Quomodo igitur Christianorum bona secta aut ipsorum rectum Euangelium iuxta quod viuunt, esse potest? cum tam multi inter eos mali Christiani sint & pauci iuxta Euangelium viuunt? *MIL.* O te veteratorem qui me tam callidè capias, cerno quid hinc concludere velis tamen volo tibi respondere Christianum institutum omnium est saluberrimum, in quo vno dumtaxat liceat saluum fieri. Qui instituti istius salute non vult vt, sua, & non ipsius est instituti culpa. Metuebam te sciscitanturum

rum ex me, num mea viuendi ratio bona sit, quando tam multi inter nos prædones existunt, qui itinera obsident vt de alijs taceam facinoribus. *MONACHVS.* Qui sint isti prædones tu nosse potes: heroes & honesti equites non prædantur: Siquidem ex virtutibus est orta nobilitas. Nobilis est, quem nobilitas sua virtus. *M.* hæc mitto: Bene profecto de Christiano respondisti instituto. Atqui consimiliter de monastico siue religioso proposito se res habet. Enimuerd bene hominem instituit, rectè præcipit, docet & inuitat ad bonum, & à malo retrahit, malam voluntatem coercet, à mala cauere conuersatione peccandi occasiones tollit, debilem & constantem voluntatem in bono confirmat, & propè singulis momentis hominem in sui abnegatione, in obedientia alijsq; virtutibus omnibus exercet.

Nobilitatē
ex virtute
sumpsisse
initium.

Monachic
omnis quo
spectet:

An status monasticus & Christianus duo diuersi sint status. Et de discrimine monastica vita & vulgariū Christianorum.

Caput VI.

Miles.

SVpra Christianum statum monasticum extollis? *MONACHVS.* In eadem lyra eandem modularis semper cantionem. Quam frequenter repetere debeo monasticum & Christianum statum non duos diuersos status esse, sed vnum atque eundem? Qui monachus est, Christianus quoque est: nec esse monachus bonus potest, nisi sit idem & bonus Christianus, imò quanto melior monachus, tanto melior etiam Christianus extat: quamuis contra, qui Christianus est, non idem monachus existit, quoniam non est omnibus mandatum, vt sint monachi, quomodo omnibus hominibus præceptum est, vt sint (modo salui fieri velint) Christiani. Multa etiam in Enangelio consulta sunt, quæ propter spiritus hominis imbecillitatem non sunt præcepta. *MILES.* Nimis confidunt in sua regula, & sibijp-
fis hominum quorundam nomina indunt, in quibus gloriantur. Vnus Benedictinum, alius Bernardinum se vocat: nec à Christo sese nominant, perinde ac si Christus submersus sit. *MONA.* Quid impedit, propositum nomenq; Christianum, si vnus Gallus, alius Germanus siue Hispanus vocetur, quisque secundum suam patriam, vel artificium? An idcirco Christi sunt oblitus? *MILES.* Non certè, pace tua. Timebam concionaturum hoc te mihi, vt monachus (quod prohibeat Deus) fierem. Idem ista verba tuo immiscui sermoni. *MONA.* Non id laboro, vt te monachum efficiam: sed si te eo adducere meis verbis possem, vt re ipsa bonus Christianus fieres, multum efficacem nec te propterea monachum fieri erit necesse. *MILES.* Quando igitur sum bonus Christianus? *MONA.* Quando Christum imitaris, hoc est, quando ita ambulas, quomodo ipse ambulauit, imò quando præcepta Dei bene obseruas, omittens quod vetitum est, & faciens quod est mandatum. *MILES.* Quid ergo discriminis est inter seculares & monastica professionis Christianos? *MONACHVS.* Fit plerunq; vt aliquis in bono sit vitæ genere, nec tamen idcirco melior sit (sua culpa, sicut ipse confiteris) alio, qui alterius est instituti. Quapropter sic tua quæstio intelligi debet, quid discriminis sit inter bonum Christianum secularem & bonum monasticæ vitæ Christianum.

Christianū
bonū quæ-
nā efficiant.
2. Ioan. 2.